

Julie Staníková

**už nestojím
pod duhou**

Už nestojím pod duhou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

● ■ pointa

Julie Staníková
Už nestojím pod duhou – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**už nestojím
pod duhou**

Julie Staníková

už nestojím pod duhou

● — pointa

Copyright © Julie Staníková

Ilustrace © Magda Kadlecová

ISBN tištěné verze 978-80-267-5163-2 (1. zveřejnění, 2026)

ISBN e-knihy 978-80-267-5287-5 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-5296-7 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-5297-4 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

I.

Nikdy jsem si nebyla jistá, jestli si věci pamatuju správně, nebo si je domýšlím. Jako malá jsem v tom ale rozdíl neviděla. Všechno bylo skutečné. I to, co ostatní neviděli.

Bylo mi pět a náš byt ke mně šeptal tak hlasitě, že jsem si musela zacpávat uši. Ležela jsem v posteli a s hrůzou sledovala skříň naproti sobě. Ve tmě vypadala větší než přes den. Jako by se pomalu roztahovala. Byla jsem přesvědčená, že ví, kdy chodím spát. Maminka říkala, že je to jen nábytek. Tatínek nadával, že si vymýšlím.

„Nikdy nikomu nevěř.“

Tuhle větu jsem slyšela poprvé od něj. Nerozuměla jsem jí. Připadala mi tvrdá a zlověstná, protože tehdy jsem věřila všemu, co jsem viděla a cítila. Věřila jsem mamince, babičce i každé pohádce, kterou mi vyprávěly. Jsou osmdesátá léta, ale já to ještě nevím. Netuším, že žiju v době, kdy má každý na stěně stejnou tapetu, na Vánoce se stojí fronty na pomeranče a banány a televize koncem roku vysílá jediný zábavný pořad.

Fronty na banány se letos jako každý rok staly frontou na štěstí. Dospělí trpělivě postávají v řadě, aby si odnesli pár žlutých půlměsíců a doma si pak pochvalovali, jak se to čekání vyplatilo. *Dospělí jsou prostě divní. Nerozumím jim, ani jejich starostem. V mém světě všechno dává smysl. Mám maminku Lucii, tatínka Petra a svoje panenky v malém přízemním bytě panelového domu. Mám všechno.*

Maminka byla většinu času se mnou doma. Když odešla na nákup, byla jsem strachy bez sebe. Seděla jsem celou věčnost na zemi a čekala, až se vrátí. Počítala jsem dlaždice v koupelně

a snažila se nemyslet na to, že se jí může stát něco špatného. Byla jsem prvorozená holčička a rodiče jsem milovala bezpodmínečně, jako domácí mazlíček svého pána. Hlavně maminku.

Tatínek si se mnou moc nehrál. Chodil do práce a vrátil se, až když jsem byla v pyžamu. Pamatuji si ho spíš jako postavu ve dveřích, hluboký hlas, který se ptá, jestli jsem přes den poslouchala maminku. Ruku, která mi pocuchala vlasy, když kolem mě prošel. Ale maminka byla vždycky doma. A pokud to tak bylo, tatínek mi tolik nechyběl.

Náš byt byl útulný. Voněl maminčiným krémem na ruce a tátovou kolínskou. Čtyři místnosti – kuchyň, koupelna, ložnice a obývací s olupující se koženou sedačkou a konferenčním stolem, na kterém stála lampička. Tatínek si u ní rád po večerech četl noviny a dojídal snídani, kterou mu maminka ráno připravila, ale on moc pospíchal do práce, takže ji nesnědl.

Věci u nás měly svá přesná místa a já je hlídala. Když se židle posunula jinam, cítila jsem neklid. Když se hrnek objevil na jiném konci stolu, dostala jsem chuť ho shodit na zem. *Svět musí mít řád. Svět musí fungovat podle pravidel. Já a máma to bereme vážně.*

Když tatínek nechal ponožky u gauče, máma křičela. Když neuklidil hrnek, křičela ještě víc. Tatínek odpovídal nadávkami. Jejich hlasy se odrážely od stěn a mísily se dohromady v rostoucí spirále, až jsem přestávala poznávat, komu patří. Byt byl malý, nebylo kam utéct a někdy to trvalo věčnost.

Jindy bylo ticho. *To je nejhorší.* Ticho nikdy nic dobrého neznamenalo. Uvelebila jsem se vždy v posteli a zhasla lampičku. Jako každý jiný večer jsem začala pozorně sledovat skříň. Vždy stála na stejném místě. Přesto jsem měla pocit, že se posunula blíž. Přemýšlela jsem, jestli slyšela všechno, co já. Jestli si to bude pamatovat, jako já.

Naše ložnice nebyla velká a měla jsem ji napůl s rodiči. Na poličce leželo několik knížek, které mi mamka četla před spaním, na zdi visel obrázek Krtečka a v rohu stála moje postýlka s peřinou, která byla celá vybledlá, protože se větrala každý

den na balkoně. Na nočním stolku jsem měla obrázek naší rodiny. Ten jsem sama nakreslila. Pod postelí jsem schovávala poklady: barevné hliněnky a skleněnky, figurky z vajíček, růžové mončičáky a dva knoflíky – překrásné, porcelánové. Vzala jsem je babi ze šitíčka.

V koupelně jsme měli velkou skříň plnou tajemství. Byla zamčená a měla jsem přísný zákaz ji otvírat. Myslela jsem, že v ní bydlí Zášupšák – zloduch, který bordelářům bere věci. *Jednak nejsem bordelář a jednak mě táta ujišťuje, že si zase vymýšlím.* Takže jsem se nebála, ale skříň pro jistotu ještě pár let neotevřela. *Kéž bych ji neotevřela nikdy!*

Říká se, že když zestárneme, hodně zapomeneme a uvolní se nám v hlavě místo pro ty nejstarší, dlouho potlačované vzpomínky. Tak stará, abych to mohla potvrdit, ještě nejsem, ale když se dnes zamyslím, moje první vzpomínka musela být někdy z této doby:

Je teplý den, možná jaro, začátek léta. Slunce svítí na parapet a cítím máminu jemnou mýdlovou vůni. Stojím u vchodových dveří a koukám na ni, jak si zavazuje botasky. Její dlouhé zlatavé vlasy jsou stáhnuté do vysokého culíku. Je prostě krásná, ráda se na ni dívám.

„Medinko, obuj si taky tenisky,“ řekne a uhladí mi mé zrzavé rozčuchané chmýří na hlavě, které je na rozdíl ode mne často dost neposedné. Protestuju. Vztekám se. Chci být bosa, ale máma už klečí vedle mě a cpe mě do bot sama. Jakmile mi otevře hlavní dveře, vyběhnu na chodník před náš panelák a svět je najednou nekonečný. Hřiště je plné dětí. Kluci si na tartanu hrají na sochy, někdo v dálce dribluje s oranžovým míčem. Kamarádky Marta s Luďkou skáčou gumu a tety nás hlídají z balkonu nebo sedí na lavičkách u vchodu a povídají si. „Spíš drbou,“ říkává máma.

„Jo, a v masně prý budou kuřata až za týden,“ zaslechnu dnes.

Ať probírají cokoli, nezajímá nás to, my totiž – rozuměj: máma a já – trénujeme fotbal.

„Medo, haló, tak slyšíš mě? Dneska tě naučím přihrávat, chceš?“

No takhle... nejsem si jistá, jestli to chci, ale pomalu přikývnu. Máma se na mě usmívá. Proto to taky dělám. Je bývalá fotbalistka. Dříve jezdila na zápasy po celé zemi, ale teď má mě, takže je doma a učí čtat už jenom mě. Sem tam se přidají nějakí kluci.

Přihráváme si, nejde mi to, ale strašně se snažím. Chci, aby se na mě usmívala a taky chci být jako ona. Slunce, smích a teplý vítr, co mi cuchá vlasy. Nemyslím na to, co bude. Nevěřím, že by něco mohlo být jinak. Maminka je tady. Až budu v pyžamu, táta se vrátí z práce a já zítra zase půjdu ven.

Ještě nevím, že brzy bude hodně věcí úplně jinak.

II.

Podzim u babičky na vesnici byl jiný než ve městě. Vítr tu foukal ostřeji, nesl s sebou vlhkost trávy a vůni spadáných jablek. Když jsem po dlouhé cestě vystoupila z auta, pod nohama mi zašustilo první barevné listí. Držela jsem maminku za ruku a v druhé měla malý batůžek s panenkou, kterou jsem s sebou všude nosila. Když tatínek zavíral kufr škodovky, děda už na nás mával z verandy, kde sedával, pokuřoval a pozoroval okolí.

„No, kdepak jste tak dlouho!“ babička založila ruce v bok a změřila si maminku přísným pohledem. Ani jsem se nad tím nepozastavila, protože jsem byla příliš nadšená, že jsem konečně tady, na babiččině chalupě, kde se mohlo běhat po zahradě, sbírat kaštiny a pozorovat slepice za plotem.

Už v předsíni to vonělo obědem. Na stole ležela utěrka s vyšívaným vzorem a ve vzduchu se mísila vůně pečeného králíka a jablečného koláče, který babička pekla vždy, když chtěla uctít své jediné vnouče. Posadila jsem se na židli a natáhla se do ošatky pro krajíc čerstvého chleba, ale babička mě pleskla přes ruku. „Počkej si, holčičko. Napřed polévka.“

Tatínek se usadil naproti mně a nalil si sklenici vody, zatímco děda rozdával talíře. Maminka si nejspíše uhlazovala sukni. Občas hodila očko na babičku, jako by čekala něco nepříjemného.

„Petříčku, ta vaše Medinka už je úplná slečna.“ Prohodila babička s úsměvem, ale pohled měla ostrý.

Tatínek se zrovna soustředil na polévku, a tak jen souhlasně pokýval hlavou.

Babička se zatvářila nespokojeně. *Očividně se nechce nechat odbýt.* „A jak jí to jde ve školce? Už umí hezky kreslit?“

Žádná odpověď. Tatínek se díval do talíře, jako by v něm hledal odpověď.

„No... tančit umí, že jo, Medo?“ řekl nejistě. Podivila jsem se. Opravdu nevěděl, že jsem milovala malování princezen s dlouhými zlatými vlasy jako má maminka? Že jsem ve školce vyhrála soutěž o nejhezčí obrázek podzimu? Je to tak, neměl ani tušení.

„Ráda maluje,“ vložila se do řeči maminka, snažíc se celou situaci zachránit. „Má novou sadu pastelek, že ano, Medinko? A ve školce se jí daří moc dobře.“

Babička se otočila k tatínkovi a chápavě zamrkala. „No, máš toho, Peti, hodně, vid’? Každý den chodíš do práce a vracíš se až po čtvrté hodině, doufám, že Tě holky nechají pořádně odpočinout?“

Nepříjemný až výhružný pohled babičky Hely působil rozpak. Byla jsem ale ráda, že se na mě takovým způsobem babička nedívala často. Zato maminka ho znala jako svoje boty. Jedna se snažila naoko zalíbit druhé, přitom se navzájem již dávno odsoudily.

Po obědě se tatínek s dědou pustili do práce na dvorku. Myši se opět nastěhovaly do kůlny. Děda dostal od babičky za úkol se jich zbavit. Se strachem jsem si prohlížela pastičky. Ze začátku jsem se bála, že mi cvaknou prst, to by pekelně bolelo. Čím dýl jsem je pozorovala, tím víc mi bylo myšiček líto.

„Musíme je chytit, jinak nám sežerou všechno zrní,“ vysvětloval mi děda, když s tátou natahovali pružinu.

„A nemůžeme je chytit a odnést pryč?“ zeptala jsem se s nadějí, že bychom myšky přece jen ušetřili.

Tatínek se zasmál. „A kam bys je dala, Medo? Do postele?“

Neodpověděla jsem. Jen jsem se dívala, jak natažené pastičky čekají na svou oběť.

Odpoledne maminka s babičkou věšely prádlo na dlouhou šňůru mezi dvě jabloně v zahradě. Vítr si pohrával s bílými prostěradly, nadouval je jako plachty lodí. Já pobíhala kolem a schovávala se pod maminčinu dlouhou sukni. Byla jsem jako

šnek v ulitě, skrz sukni jsem nic neviděla, pouze jsem cítila trávu mezi prsty bosých nohou.

Byla jsem tak zaneprázdněna máminou sukni, že jsem neviděla, jak se na sebe ženy dívaly. Mamka nerada jezdila k Petrovým rodičům. Cítila, že je jako pod drobnohledem, že pro babičku není dost dobrá. Pokud si ale chtěla udržet zdravý vztah, musela muži vyjít vstříc, a tak tolerovala každou návštěvu. Opravdu jich nebylo málo, hlavně letos, když se ze mě stal předškolák. Každých pár týdnů mě babička s nadšením připravovala na nástup do školy. Trochu je to s maminkou spojilo. Učily mě zavazovat si tkaničky, písmeno R a Ř, dokonce jsme společně trénovaly pravou a levou stranu.

O pár měsíců později už jsem nastoupila do velké školy a s nástupem nastal nový řád. Dny se mi protáhly, od rána do odpoledne jsem seděla v lavici a sledovala, jak se slova rozpadají na písmena a písmena spojují zase do slov. Když jsem se nudila, pozorovala jsem přes okno holuby, jak vrkají na střešních taškách a čechrají si peří.

Soudružka¹ učitelka měla přísný pohled jako babička, ale uměla krásně vyprávět. Nosila sukni těsně pod kolena, košili zapnutou ke krku a uhlažený účes. Často jsem vzpomínala na první diktát, kdy se mi třásla ruka a přála jsem si, aby už byl konec. Nejraději jsem měla výtvarku. Ale přestávky... přestávky byly těžké. Všichni už si stihli najít kamarády, já ne. Jednoho říjnového dne si ke mně ve třídě přisedl Marek, obtloustlý zrzavý kluk. Nebyl u ostatních zrovna v oblibě. Byl tichý, stejně jako já, moc se nezapojoval do her ostatních a často měl odřená kolena, protože pořád někde lezl. Holky se na něj ani nepodívaly, nejspíš proto, že se furt dloubal v nose. Každý ho přehlížel, proto jsem dělala, že ho také nevidím. Toho dne, kdy si ke mně

¹ Termín soudruh/soudružka byl oficiálním oslovením v zemích s komunistickým režimem a např. ve školách bylo povinné i když někteří odpůrci režimu ho odmítali používat. (pozn. red.)

přisedl, jsem usilovně zavřela oči a čekala, až zase odejde. No, neodešel – už nikdy.

„Máš dobrou svačinu?“ zeptal se otravně. Byl neodbytný. Uměla jsem si spočítat, že pokud si mě zbytek třídy s tímto podivínem spojí, začnou se mi taky smát. „Tak jo, nebo ne?“ naléhal podrážděný Marek. Zoufale jsem se rozhlédla. K mé směle už nás pozorovala skupinka dívek. Napadlo mě, že když Markovi dám svačinu, možná si bude hledět svého, natáhla jsem ruku se sáčkem. „Mám, Marku, tady... vezmi si ji a zmiz.“ Marek se zamračil a přišoupl svou židli ještě blíž. Svými buclatými prsty rozbalil sendvič, který mu byl hozen do klína, a radostně prohlásil: „Jé, Meduňko, já mám rád chleba s májkou a kečupem. To budeme určitě kámoši.“ Povzdechla jsem si a schovala svou tvář do dlaní. Marek se očividně rozhodl, že se stane mým kamarádem, a jelikož byl jediný, kdo o mě projevil zájem, neměla jsem moc na výběr. Byl jako lepidlo. Každý den jsme cvrnkali kuličky. Brzy jsme spolu začali trávit všechny přestávky a já si jeho společnost překvapivě oblíbila. Měla jsem poprvé pocit, že na mě někdo ve škole čeká.

Marek se mě držel jako klíště. Četli jsme spolu dobrodružné knížky, chodili na sídlištní hřiště a když se mi někdo ošklivě posmíval za mé zrzavé vlasy, nebo mi nadával do podivínky, vždycky ho dokázal pohotově odpálkovat. On lišák, já veverka, naše hlavičky v sedmé lavici u dveří jako dvě zapálené sirky. Vzpomínám, že mě to ze začátku dost mrzelo, ale Máru nikdy. Byli jsme spojenci, dva zrzouni proti všem.